

Konu: Ruhsal İnsan

Yazı: 81

Yüce İnsan: Hoca Ahmed Yesevi

Doç. Dr. Haluk BERKMEN

Ahmed Yesevi

Hoca Ahmed Yesevi'den **41** sayılı **Sezgi ve Aşk Boyutu** başlıklı yazımda söz ettim (1). Gerçekten de kendisi büyük bir gönül adamı, büyük bir şair ve önemli kişileri etkileyip yetiştirmiş bir Tasavvuf ehli idi. Anadolu'ya gelen Horasan Erenleri, Hâce Bektaş Veli, Âhiliğin kurucusu Âhi Evran, Taptuk Emre ile Yunus Emre ve daha niceleri onun açmış olduğu sevgi ve insanlık yolunu izlemişlerdir.

Ahmed Yesevi'nin öğretisi **Yeseviye** tarikatı olarak Horasan'dan Asya'nın tüm Türk topluluklarına, Hindistan'dan Anadolu'ya, Doğu Türkistan'dan Tuna kıyılarına kadar, geniş bir coğrafyaya yayılmıştır. Kendisi Arapça ve Farsça bilmesine rağmen hayatının sonuna kadar ana dili olan Türkçe ile sohbetler yapmış güzel ahlâk, aşk ve barış içeren şiirlerini **Divan-ı Hikmet** adı altında toplamıştır (2). Divan-ı Hikmet, hikmetler içeren 144 dörtlükten oluşur. Hikmet, bilgelik içeren söz demektir.

Ahmet Yesevi'nin ne zaman doğmuş olduğu tam olarak bilinmese de, 1093 ile 1166 yılları arasında yaşadığı kabul ediliyor. Vefatının 850ci yılı olan, içinde bulunduğumuz 2016 yılı **UNESCO** tarafından **Ahmed Yesevi Yılı** olarak ilan edilmiştir.

Yesevi'nin şiirleri herkesin anlayabileceği basit ve yalın bir Türkçe ile hece vezninde yazılmıştır. Hayatını ve şiirlerini Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin hazırladığı **Divan-ı Hikmet** başlıklı eserden okuyabilirsiniz (3). Size bu eserin başından bir bölüm sunuyorum.

***Bismillah deyip beyan ederek hikmet söyleyip,
Taleb edenlere inci cevher saçtım ben işte.
Riyazeti sıkı çekip kanlar yutup,
'İkinci defter'in sözlerini açtım ben işte.***

***Söz söyledim her kim olsa cemale talip,
Canı cana bağlayıp, damarı damara ekleyip,
Garip, yetim, fakirlerin gönlünü okşayıp,
Gönlü kırık olmayan kişilerden kaçtım ben işte.***

***Nerde görsen gönlü kırık, merhem ol sen,
Öyle mazlum yolda kalsa, yoldaş ol sen,
Mahşer günü dergâhına yakîn ol sen,
Benlik güden kişilerden kaçtım ben işte.***

***Garip, fakir, yetimleri Resul sordu,
O gece Mirac'a çıkıp Hakk cemalin gördü,
Geri gelip indiğinde fakirlerin halin sordu,
Gariplerin izini arayıp indim ben işte.***

***Ümmet olsan, gariplere uyar ol sen,
Âyet ve hadisi her kim dese, duyar ol sen,
Rızık, nasip, her ne varsa tok-göz ol sen,
Tok gözlü olup şevk şarabın içtim ben işte.***

***Medine'ye Resul varıp garip oldu,
Gariplikte sıkıntı çekip sevgili oldu,
Cefa çekip Yaradan'a yakın oldu,
Garip olup menzillerden geçtim ben işte***

***Kul Hoca Ahmed, söylediği Hakk'ın yâdı,
İşitmeyen dostlarına kalsın öğüdü,
Gurbete düşüp öz şehrine döndü yine,
Türkistan'da mezar olup kaldım ben işte.***

Ahmet Yesevi bencil nefsi körletmenin önemine değinmiş, dünya malına önem vermemeyi benimsemiş, milliyet ve din farkına bakmadan bütün insanları eşit saymış, kanaatin fayda ve önemini içselleştirmiş, Tasavvufun özü olan ahlâkî değerleri yaşamış bir bilge kişidir. 'Hikmet'lerinde mantık ve sezgi gücüyle gelecek nesillere önemli öğütler ve bilge sözler hediye etmiştir.

Kaynaklar:

- (1) <http://www.halukberkmen.net/pdf/221.pdf>
- (2) https://tr.wikipedia.org/wiki/Divan-%C4%B1_Hikmet
- (3) http://www.ayu.edu.tr/duyurular/yayinlar/yesevi_dij